
NIKOLA RACKOVIĆ

VLADIMIR FILIPOVIĆ: NOVIJA FILOZOFIJA ZAPADA

(MATICA HRVATSKA, ZAGREB, 1968)

U dvanaest svezaka edicije Matice hrvatske »Filozofska hrestomatija«, dat je prikaz razvoja evropske filozofske misli od Talesa do naših dana. Svaki svezak odnosi se na određeno razdoblje istorije filozofije. Grčku filozofiju do Aristotela, kao i filozofiju od Aristotela do renesanse obradio je Branko Bošnjak; filozofiju renesanse i klasični nemački idealizam — Vladimir Filipović; racionalističku filozofiju — Milan Kangrga; englesku empirističku filozofiju — Gajo Petrović; francusku prosvetiteljsku filozofiju — Danilo Pejović; dijalektički i istorijski materijalizam — Predrag Vranicki; filozofiju istočnih naroda — Čedomir Veljačić; a savremenu filozofiju zapada — Danilo Pejović.

Dvanaesti i poslednji svezak ove edicije posvećen je novijoj filozofiji zapada.

Autor, profesor Vladimir Filipović, razmatra ona filozofska učenja koja su vremenski vezana za devetnaesti vek a izvršila su snažan uticaj na razvoj filozofske misli dvadesetog veka.

Pored analize uslova i izvora filozofije druge polovine devetnaestog veka V. Filipović izlaže osnovne koncepcije i shvatanja najznačajnijih predstavnika ove filozofije; Artura Šopenhauera, Serena Kirkegarda, Fridriha Ničea, Ogista Konta, Džon Stjuart Mila, Herberta Spensera, Anri Bergsona, novokantovaca (Badenska i Marburška škola), Vilijema Diltaja i Edmunda Husserla.

Govoreći pojedinačno o ovim filozofima Filipović izlaže i ona filozofska učenja koja su im prethodila. Razume se, autor je najviše pažnje posvetio filozofskim učenjima pomenutih predstavnika, utvrđujući pri tom njihov doprinos razrešavanju pojedinih filozofskih problema i određujući njihovo mesto u istoriji filozofije. Nije izostao ni autorov kritički osvrt na shvatanja ovih mislilaca. Pored toga, Filipović piše o uticajima koja

su dela ovih filozofa izvršila na kasniji razvoj evropske filozofske misli.

Tako smo dobili potpunu sliku filozofskih učenja najznačajnijih predstavnika filozofije druge polovine devetnaestog veka, a bez poznavanja i razumevanja ovih učenja nemoguće je shvatiti razne filozofske škole i kulturne pravce dvadesetog veka.

Na kraju knjige dat je izbor tekstova iz dela ovih filozofa.

Filozofska hrestomatija, čije je izlaženje upravo ovom knjigom završeno, omogućava potpuno sagledavanje razvoja filozofske misli na evropskom tlu od najstarijih vremena do danas. Zbog toga i sastavljači i izdavač zaslužuju posebnu pohvalu. Hrestomatiji, međutim, nedostaje pregled razvoja filozofske misli jugoslovenskih naroda. Taj nedostatak je utoliko veći i očigledniji što filozofska misao naših naroda još uvek nije dovoljno sistematski obrađena i naučno interpretirana.

